

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clara Et Praeclara Methodus Parandæ Eloquentiæ,
Secundùm Doctrinam & Præcepta Cypriani Soarii è
Societate Jesu, Ad Captum Et Praxim Faciliorem
Accommodata**

Worpitz, Georg

Coloniæ Agrippinæ, 1700

§. XII [i. e. XI]. De Antecedentibus & consequentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68908](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68908)

facultate, cujus iudicium est, comparatur, eventus & effectus est, si cum hominibus ipsis Cicerone & Cæcilio conferantur, adjunctum erit.

§. XII. De Antecedentibus & Consequentibus.

Antecedentia sunt, quæ rem sequentem, *necessariò* antecedunt; Consequentia sunt, quæ rem antecedentem *necessariò* consequuntur; unde opus est ut necessariam inter se connexionem habeant, ita ut posito uno, *necessariò* sit vel fuerit alterum v. g. exivit ex musæo, ergo *necessè* est illum fuisse intus; evigilavit, igitur dormivit; mortuus est, aut expiravit, ergo vixit. Per necessariam hanc connexionem, & dependentiam unius ab altero distinguitur hic locus ab adjunctis, & causis: adjuncta enim non insunt alicui rei *necessariò*, nam possunt adesse vel abesse, quin res pereat? unde carent *necessariâ* illa connexionem. Effectus, licet aliquando *necessariò* sequantur causam v. g. calor ignem, lux solem, potest tamen ille effectus esse, quin oriatur & fiat ab *hac* causa v. g. lux potest provenire à luna, etiam ab igne, etiam à face; similiter calor potest provenire etiam à sole, vel vehementi corporis commotione: unde non sequitur infallibiliter & simpliciter sine alio addito: est lux, ergo est sol; est calor in aëre, ergo est ignis; possunt enim hæc aliunde provenire. At verò si dicam mortuus est, possum infallibiliter

liter inferre quòd vixerit. Præterea, si effectus necessario proveniat à causa, ita provenit, ut causa in effectum influat, seu ut causa debeat dare esse effectui, quod enim effectus in rerum natura sit, hoc habet & accipit à causa. Consequens autem ex hoc præcisè, quòd sit Consequens, non habet à causa: nam mors non habet suum esse à vita (mors enim nihil est, cum sit vitæ privatio) nec tenebræ accipiunt esse ab occasu solis, cum etiam nihil sint, sed tantum & præcisè mors sequitur vitam, tenebræ occasum solis vel lucis. Si tamen sit effectus qui necessario hanc causam sequatur & inferat, eò quòd essentialiter ut Philosophi loquuntur, & necessario ab ea dependeat, dici potest, quòd partim ad locum de antecedentibus & consequentibus, partim ad locum de causis referatur, sed diversa respectu. In quantum enim necessario antecedit & consequitur alterum, erit antecedens & consequens; in quantum autem simul influit in consequens, & ipsi dat esse, erit causa & effectus: nam etiam omnem causam antecedere necesse est suum effectum. Vel etiam dici potest taliter casu, quo effectus essentialiter & necessario est connexus cum sua causa antecedente, tantum esse locum de causis. propter influxum: & ad locum de antecedentibus & consequentibus revocari debere ea tantum antecedentia, quæ necessario quidem coherent cum consequentibus, sed nullum præter ea habent influxum in illa.

Huc

Hue aliqui revocant prælagia naturalia, qualia sunt; sol purus oriens, neque fervens, serenum diem nunciat, concavus oriens, pluvias prædicit; si circa occidentem rubescunt nubes, serenitatem futuro diei spondent; si spargentur, pluviam ventosque significabunt. Cum oriente radii non illustres eminebunt, pluviam portendent, si nocte rubescunt nubes, maxima ostendetur tempestas; si oriens cingitur orbe, ex qua parte is se aperit, expectetur ventus; si totus defluerit, serenitatem dabit.

Pallida luna pluit, rubicunda flat, alba
ferenat.

Clara dies Pauli bona tempora deno-
tat anni.

Si fuerint venti designant prælia genti.

Autumni serenitas ventorum hyemem facit. Nubes vehementius atræ ab oriente in nocte pluviam minantur. Nube gravida candicante grando imminet, nebulæ cælo cadentes serenitatem promittunt. Iris imbrium est nuncia. Alcyones nidulantes futuræ tranquillitatis fidem non dubiam faciunt; hirundines redeuntes ver indicant, sicut ciconiæ avolantes hyemem. Præcox pueritia vaticinium est vitæ brevis, stridor dentium in ægrotis, mortis indicium est, dentium series brevis, & continua, longævitatem arguit, immodica felicitas signum est futuræ calamitatis, sicut nimius solis æstus futuræ tēpestatis; im-
modi-

modicum gaudium index tristitiæ, uti enim diem sequitur nox, ita bonum malum; ante ruinam exaltatur Spiritus, & multi tolluntur in altum, ut lapsu graviori ruant: ex pueritia & adolescentia etiam colligere solemus qualis quis in adulta ætate futurus sit. Sed horum aliqui, quia non habent necessariam cum consequenti connexionem, ideo cum delectu accipienda sunt.

Hic locus non multum confert ad amplificationem, est enim valde sterilis & exsuccus. Valet tamen ad validè & acutè perurgendum. v. g. è taberna visus es exire, & in ea te fuisse inficiari audes? multa nomina in Mercatorum Cauponumq; officinis contraxisti, & exsolvere recuses? nondum manè erat, & vesperum affirmabas. Nondum orientem viderat tellus, & occidentem arbitraberis. Jam triumphum canis, de victoria tibi plaudis, & belli arenam non subiisti. Senem te futurum existimas, qui in virum adhuc non evasisti, &c. Hinc patet.

Regula pro formando argumento, videlicet, ut eorum aliquod præmittatur, alterum sublequatur, affirmando vel negando. v. g. educuntur milites in campum, ergo erit bellum. Non est multum oblitus, igitur parum scivit: perdidit cum crumena argentum, ergo habuit. Judas retulit argenteos, quare accepit. Convaluit, ergo fuit infirmus. Emendavit vitam, ergo malè vixit.

§. XIII. De Repugnantibus.

Repugnantia sunt, quæ inter se disconveniunt,

E

unt,